

Născut la Marsilia în 1955, **Régis Jauffret** a fost supranumit de unii „un Bacon al minților rătăcite”. A reputat succese importante cu romanele sale care evocă lumi stranii și tragicomice. Pasiunea sa pentru literatură datează din adolescență, atunci când descoperă textele Virginiei Wolf și ale lui Marcel Proust. Inspirat de acești autori, el practică o scriitură care pătrunde în spiritul personajelor sale. Explorator al străfundurilor sufletului omenesc, scriitorul devoalează gândurile unui violator în *Poveste de dragoste* (1999) sau acelea ale unei mame infanticide în *Clémence Picot* (2000). Cu *Lacrimosa* (2008), el schimbă registrul, interesat fiind de suferința și statutul său de scriitor, ca urmare a sinuciderii femeii iubite. După 2010, romanele sale se inspiră din fapte reale: afacerea Édouard Stern în *Sévère*, afacerea Fritzl în *Claustria* și afacerea DSK în *Balada din Rickers Island* (2014). Distins cu numeroase premii, între care Décembre pentru *Univers, univers* (2003), Femina, pentru *Case de nebuni* (2005), el cunoaște un mare succes cu *Microfictiuni* (Premiul Goncourt pentru nuvelă și Premiul France Culture, 2008). Alte titluri: *Fragmente din viața bărbaților* (2000); *Jocurile plajei* (2002); *Plimbare*; *Autobiografie* (2006) *A trăi, iar și iar* (2007) etc.

Régis Jauffret

CANIBALE

Traducere din limba franceză de
Gligor Florea

Coperta: BARANYAI LÖRINCZ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JAUFFRET, RÉGIS**Canibale** / Régis Jauffret; trad. din limba franceză de
Gligor Florea. - Florești: Limes, 2018

ISBN 978-606-799-215-1

I. Florea, Gligor (trad.)

821.133.1

© Régis Jauffret et les Editions du Seuil, 2016

© Copyright Editura Limes, pentru prezenta ediție

Str. Castanilor, 3

407280 Florești, jud. Cluj

Tel.: 0264-544109; 0723-194022

e-mail: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

Dragă doamnă,

Probabil că Geoffrey v-a adus la cunoștință decizia mea și că a venit să vă plângă la piept. Poate că vă simțiți mult mai rău decât mine. Nu aș vrea ca tensiunea să vi se ridice ca anul trecut când cu sărbătoarea Luminației. Cum să vă explic cât de mâhnită aș fi să vă știu singură-singurică la Urgențe?

La vârsta dumneavoastră știți, desigur, că iubirile sunt ca becurile. Când acestea nu mai pot de cât ne-au iluminat, se sting. Ar fi ceva prostesc și fără rost să vrem să le deschidem pentru a le reaprinde. E ca și cum ai căuta să cârpești un apus de soare, în loc să accepți noaptea și să aștepti zorii de a doua zi.

Fiți liniștită, noi doi nu suferim. Am dat impresia că ne iubim ca să-i facem pe alții să râdă. Nu în hohote, ci încet, așa cum îți bați joc de cineva pe la spate. Gluma iubirii, acest teatru de marionete în care asemenea unui Guignol în rolul femeii, bărbatul îi trage lovituri cu bățul pe spate.

Nu pot să mă lipsesc de perspectiva de a iubi. Mai degrabă umblu mână-n mână, mă pisicesc, fac pe nebunatică decât să vorbesc de una singură în hol și să regret ieșind de sub duș că numai oglinda cea mare de deasupra chiuvetei se poate lăuda că m-a văzut goală începând cu alaltăieri.

Necazul e că mă învârt în acest apartament căutând un colț în care să mă simt protejată. Văd șevaletul trecând pe lângă el. Paleta și pensulele mă sperie. Prefer să nu știu

ce aş picta dacă aş reveni la pictat. Am o prietenă care mi-a propus să deschid o galerie de artă împreună cu o verișoară primară de-a ei. Înseamnă să te dai bătut când ești pictor și să te faci neguțător de tablouri. Ar trebui să mă fac actriță. Întotdeauna am visat să fiu cântăreață de operă, însă cu vocea mea plâpândă să iau lecții de canto e ca și cum aş arunca bani pe apa sâmbetei.

Am auzit vorbindu-se despre timpul frumos de azi dimineață la Cabourg. Temperatura este plăcută, sigur v-ați hotărât să ieșiți la aer, ca să profitați înainte de ora prânzului. În timp ce dumneavoastră vă plimbați pe bulevardul Marcel Proust, mă întreb dacă eu n-o să dorm aiurea.

De-acum nu-mi mai place patul meu, îmi aduce aminte de Geoffrey și de mania lui de a scoate limba în timp ce visa. Am un mic pod, dar cum să-l dosesc acolo? Chepengul este prea strâmt. Oricum ar trebui chingi, scripeți și doi zdrahoni ca să-l miște. Mai bine nu mă gândesc la asta, ci îmi iau tălpășița pentru la noapte. Mă voi înveli într-o pătură pe bancheta vechii camionete a băcanului magrebian de la colțul străzii, ale cărei încuietori nu funcționează.

Orice ar fi de preferat decât să rămân în acest apartament. N-am chef să-l aud pe fiul dumneavoastră sunând ca un apucat pe la trei dimineața. Bărbații nu știu să digere despărțirile și să le înghită calm ca pe o fiertură.

Mâine veți primi scrisoarea mea. În timp ce-o veți deschide veți auzi ploaia căzând pe terasă. Profitați azi de timpul frumos, după această zi însorită veți îndura o săptămână cu intemperii. Calculatoarele stațiilor meteo din lumea-ntreagă sunt în contact de anul trecut. Meteorologii nu se vor mai înșela niciodată. Bănuiesc că de la ultima noastră întâlnire v-ați inițiat în bucuriile comunicării virtuale. După piratajul a cărui victimă am fost în primăvară, în ce mă privește, am revenit la cerneală și hârtie. Contez pe lenea poștașilor de a se abține să scaneze scrisori ca să le

aducă profit rețetelor avide de a absorbi toată intimitatea lumii.

Dacă-mi permiteți, vă îmbrățișez. Înțeleg foarte bine că acum mă urâți. În cazul acesta, voi dispărea odată cu scrisoarea pe care tocmai ați aruncat-o la coș.

Noémie

Dragă Noémie,

Nu schimbă locul patului, Geoffrey mi-a vorbit numai de bine despre podiumul pe care l-ați pus. Ai o vedere panoramică asupra acelei mari încăperi care, după poza pe care mi-ai arătat-o, aduce a peisaj de la țară. Îmi plac toate acele flori, acele plante verzi, acea iederă care se cațără pe pereți, ca și frumoasa mochetă smarald pe care ai ales-o împreună cu el.

La vârsta dumitale așa eram și eu. Când Putin se întorcea acasă seara, n-o mai recunoștea. Deplasasem comodele, masa din sufragerie era ținută în mijlocul biroului său, televizorul era pe o treaptă a scării, transformasem salonul într-o încăpere imensă, goală cu totul, în care Geoffrey făcea ture pe o tricicletă scoțând chiote de indian.

Da, soțul meu avea prenumele Putin și a ignorat până în ultima clipă a vieții că rușii făcuseră din el un nume de familie. După ce-a decedat m-am mutat în această locuință mică. La optzeci și cinci de ani nu mai mișc un deget. Mobilele vor sta, până la decesul meu, exact pe locul pe care cei de la mutări le-au pus. Cu osteoporoza mea, adesea îmi vine greu să avansez cu scaunul ca să-mi bag picioarele sub masă.

Nu știu despre ce decizie vorbești. Presupun că Geoffrey nu-ți oferă niciodată flori. Bărbații fideli nu fac niciodată cadouri. Așteaptă să te smiorcăi în ziua când îți va oferi crini și trandafiri. Nu ai pe veci douăzeci și patru de ani, poate că bătrânețea te va face să dai ortul popii înainte de

vârsta de treizeci de ani. Fiul meu este uman, va aștepta să tragi să mori ca să te înșele.

Nu prea știu cum să te sfătuiesc să-l iubești, cei ca Geoffrey nu-s pe toate drumurile. Iubirea e ca banii, poți fi fericit fiind ruinat, însă opulența nu dăunează fericirii. Nu pierzi nimic trăind pasionată, așteptând un bărbat care te așteaptă și el, să schimbi cu el promisiuni, vise, frumoasa monedă bătută pe colțul acestui sentiment defăimat de masculii reveniți cu coada-ntre picioare din idilele în care au dat-o în bară.

Nu înțeleg de ce simți nevoia să-mi scrii. Nu ne-am văzut decât de două ori. Pățaniile dumitale nu mă interesează. Nu aș vrea ca Geoffrey să-și închipuie că noi complotăm. Am făcut, prin intermediul femeii de menaj, o fotocopie a scrisorii dumitale, el va lua la cunoștință de ea când vei citi aceste rânduri. Îi înțeleg dinainte mânia. Nu este un bărbat violent, va fi de ajuns să te arăți afectuoasă ca să te ierte.

La Cabourg e o zi minunată. Pasiunea dumitale pentru meteo este absurdă. Crede în Dumnezeu în loc să crezi în asemenea negliobii. Geoffrey nu vrea copii, însă asta nu e un motiv să-ți pierzi timpul făcând speculații despre starea vremii. Pictura nu este o meserie. Ești obsedată de timpul frumos, pe când fiul meu ar trebui să-ți fie de-ajuns ca să te însenineze.

Sper ca vara aceasta să te văd cu un cățel. Ai nevoie să ai grijă de cineva mic. Un animal trăiește cincisprezece ani, dacă nu ești cumva nevoit să-l eutanasezi înainte. Cu un bebeluș nu-i dai de capăt. La cincizeci și doi de ani, Geoffrey nu mai e așa de tânăr și continuă să-mi facă griji.

Ai norocul că te scutește de proba de a fi mamă.

Te rog să faci în așa fel, încât următoarea dumitale scrisoare să nu-mi parvină în veci.

Abține-te, așadar, să-mi scrii și cu asta punct.

Jeanne

Dragă doamnă,

Vă rog să mă iertați că v-am scris. Știu prea bine cât de neplăcute sunt cuvintele de auzit și mai ales cele de citit deoarece ochiul trebuie să se ostenească pentru a le descifra. Apoi, ele explodează în cap asemenea minelor antipersonal mutilându-ne astfel o seamă de gânduri. Trebuie, pe bună dreptate, să preferați tăcerea care este pentru limbaj ceea ce pacea este pentru război.

Probabil că fiul dumneavoastră v-a anunțat vestea. Suferința lui mă face să sufăr mai mult decât suferă el. Ființa umană este sensibilă, corpul ei nu este suficient de lung pentru un cap atât de proeminent. Durerea nu-și găsește locul pentru a se instala în largul ei. În loc să se împraștie de la labe spre bot, ea se închide furioasă în creier pe care-l comprimă ca o tumoare. Melancolia invadează specia noastră odată cu vârsta care cocârjează, micșorează în mod inexorabil. Frumoasa mandragoră, care este moartea la sfârșitul cursei noastre, probabil că ne face bine.

Să știți că Geoffrey nu m-a decepționat. O ființă inteligentă pe care nicio femeie nu va regreta niciodată că l-a cunoscut. Desigur, suferă de calviție de parcă ar avea pe cap o kippa, dar are ochi frumoși, negri și pe undeva este destul de durduliu ca să-i permită unei femei să-și înfrângă teama de sentimentul de goliciune.

Appreciam parfumul lui de fruct copt, putreziciunea nobilă a petelor de pe mâini, fața și inima lui, a cărei ecografie, în culori, mi-a arătat-o într-o zi de entuziasm

deplasat. Sunt o femeie căreia îi place vinul culesurilor târzii. Nu-mi place mirosul acidulat al tinerilor, mă irită ca acele săruri ai căror vapori strămoșii noștri îi inhalau cu fiecare bufeu de căldură. Eram sedusă, fără limite, de puful lui gri și de acel burdihan care-mi servea drept pernă în călătorii.

Apoi, nu vorbiți despre câini a căror durată de viață nu trece de cincisprezece ani. Cu kilogramele lui, cu plămânii afumați de tutun, cu ficatul lui obosit de unt, de gin, de smântână, nu-i dădeam mai mulți ani. Îmi ziceam, la începuturile noastre, că povestea noastră va fi densă și scurtă. Îmi convenea un anumit confort închipuindu-mi că-i voi supraviețui. Aveam chiar în plan posibilitatea de a-l tapa de o sarcină, înaintea agoniei lui, pentru a dovedi lumii fecunditatea mea și pentru a păstra o amintire de la el.

De câteva luni încoace, m-a cuprins teama că mă voi obișnui cu prezența lui până într-atât încât dispariția sa ar putea fi o cauză a unei anxietăți insuportabile și nimic nu ridează mai mult pielea femeilor decât anxietatea. Ba chiar mi s-a întâmplat, într-o seară fiind prost dispusă, să-l întreb ce mă voi face după moartea lui.

Îl cunoașteți pe Geoffrey, este și susceptibil și dominator. Să fac o aluzie la restul puțin al anilor din care, după mai mult de o jumătate de secol, crema s-a topit, l-ar umili. A ajuns să pretindă că până la moartea lui, aș putea sfârși sub un autobuz, pieri de anemie, de hidropizie, de pneumonie.

Vorbe de clacă, fără niciun temei. Sunt as în dietetică, flexiuni, genuflexiuni, oroarea mea față de toxine este legendară, tatonez strada înainte de a face un pas, punând prudent vârful pantofului pe carosabil, deci cum să mori în asemenea condiții înainte de vreme? Iată un mister pe care a fost incapabil să-l lămurească. Mi-ar place, bătrână fiind, să seamăn cu dumneavoastră. Detest ridurile, în ciuda vârstei le vânez, iar dumneavoastră nu aveți deloc riduri.

Desigur, ați dus o viață liniștită, fără poticniri, adesea plictisitoare, dar astăzi îi încasați dividendele.

Vârsta a treia este etapa socotelilor, cei care și-au consumat puțin propria tinerețe, au pus de-o parte suficiente rezerve pentru a-și cumpăra câțiva ani de supraviețuire într-un corp mai puțin respingător decât acela din care supraviețuitorii înghit decenii de chiolhanuri.

Vă socoteam norocoasă de a-l fi adus pe lume pe Geoffrey. Astăzi îmi pare rău că nu v-ați păstrat în cea mai mare castitate în seara când l-ați conceput, Aș fi fost scutită să fiu obligată să mă despart de el, trebuie să clasez această clipă printre cele mai puțin plăcute din viața mea.

Nu încerc nicio aversiune față de dumneavoastră, nicio ură, nici cea mai mică amărăciune. Orice femeie este failibilă, chiar și eu pot, la o adică, să-mi pierd judecata, să cumpăr prea mult, să veghez prea mult, să postesc exagerat sau să mă denigrez într-atât încât, zile întregi, să-mi pierd încrederea în mine, indispensabilă artistului pentru a-și asuma riscul de a eșua, de a trebui să sufere propriile glume proaste în fața unui tablou mediocru căruia nu are nici măcar curajul să-i dea foc.

Vă scriu noaptea, în liniștea acestui imobil unde până la ora zece seara țipă copiii insuportabili ai familiei permissive de la parter. Știu foarte bine că ați socotit că e bine să neglijați educația lui Geoffrey, inculcându-i disprețul față de autoritate, față de instituții și față de demnitatea femeilor. Ați făcut din el un bărbat care țipă, se ambalează, nu suportă nici să fie contrazis și nici să poarte prozaicul dialog atât de necesar pentru ca un cuplu să dureze. Mai mult, ați făcut din el un domn zgârcit în iubire. Ca și cum ai trăi cu un mitocan zgârcit, dar pasionat, chiar dacă îți trage un șut ca într-o minge în zilele când Bursa cade, pentru a se răzbuna pe scăderea propriilor lui economii.

E ora să-mi demachiez fața și să-mi beau ceaiul. Să dorm e o chestie care-mi vine ca o mânășă, să-mi fac plinul

de somn mă ajută să hoinăresc a doua zi ușor cu mintea. Fără a mai pune la socoteală toate acele tablouri care mi se pictează în visele mele pe pereții craniului meu, dimineața nu-mi mai rămâne decât să le recopiez cu gesturile subtile ale unui înger.

Încă o dată, vă cer iertare că v-am scris, nu uitați, totuși, să citiți această scrisoare. Îmi datorati, de fapt, acest efort, mie, care m-am dat peste cap ca să-l iubesc pe fiul dumneavoastră.

Noémie

Domnișoară,

Ai avut mult noroc să-l cunoști pe Geoffrey. În mod sigur nu aș fi vrut să am un alt copil decât pe el. Lăudăroșeniile dumitale despre vârsta dumitale sunt grotești.

Nu uita că ești foarte pipernicită, ai picioarele subțiri și bustul prea fin. Ajunse la vârsta maturității, femeile, când ajung, cele slabe ca niște rămurici devin șubrede focare a tot felul de boli vătămătoare. Bacterii și viruși le duc la cimitir cântând un recviem în stare să facă pielea de găină și celor mai curajoși inși.

Ca să-ți spun adevărul, vei muri înaintea lui. Poate te voi îngropa înaintea lui, deoarece nu exclud faptul că, fără fiul meu îți vei săpa singură groapa. În vizitele dumitale, am observat pe gâtul dumitale mai multe pete de un roșu aprins, care sunt tot atâtea semne ale unei tendințe spre depresie. O boală care-și taie în fiecare zi porția de femei ca dumneata, fără ocupație și puțin iubitoare.

Nu cred deloc în plante, în decocturi și nici în toate acele produse chimice cu care sunt îndopați nebunii în aziluri. Putin avea o mătușă vieneză, care fusese consultată, câteva luni, de doctorul Freud ca urmare a pierderii unui ochi, pierdere pe care n-o putea accepta în ruptul capului. El s-a întrebat mereu dacă individul acela îi adusese vreo ușurare înainte ca ea să fi contractat în cabinetul doctorului virusul gripei spaniole și să nu fi murit tocmai în toiul tratamentului.

Cred că ești nebună. Să-l părăsești pe fiul meu nu poate fi gestul unei persoane întregi la minte. Îmi aduci aminte de acea învățătoare care pe vremuri îi dădea note sub medie și care avea aceleași pete ca și dumneata. În zadar o prevenisem pe directoare de fragilitatea mentală care o impulsiona să nu evalueze corect efortul lui Geoffrey.

Viitorul avea să-mi dea dreptate. N-a mai apucat sfârșitul anului școlar pentru că a pierit într-un incendiu. O explozie de cazan. Să preferi gazul electricității nu este oare o irefutabilă dovadă de demență? E ca și cum te-ai încălzi cu o bombă.

Ai grijă de dumneata. După părerea lui Geoffrey, realmente ai talent, însă, din demagogie, privirea lui va fi înfrumusețat tablourile dumitale ca să mai aibă un motiv să te iubească. Dacă le-aș fi văzut, le-aș fi găsit stângace. Dacă nu ai geniu, a practica o artă este o formă de escrocherie. Sunt niște escroci cei care, îmbrățișând cariera, nu sunt Michelangelo, La Fontaine, Mozart sau Vauban. În fondul dumitale există, în mod sigur, o urmă de chemare care te tratează drept canalie și îți subminează rațiunea. La douăzeci și patru de ani deja mai ai rațiune. În curând vei auzi zgomotul sinistru al demenței în minte și vei plăti nota mediocrității dumitale. Pentru fiecare tușă de culoare vei plăti cu zile de anxietate, cu nopți de delir, cu ani de disperare. Toate acele suferințe proprii nebunilor.

A face din dumneata o simplă gospodină în serviciul oricărui soț, probabil că e la îndemâna oricărui terapeut de doi bani. Pensulele dumitale nu vor mai fi atunci decât tot atâtea pene folositoare pentru a îndepărta praful din cotloanele cele mai inaccesibile. Dacă nu cumva vei arunca, încă de azi, tot materialul pe fereastră. Te vei simți numaidecât mai ușoară, debarasată de uneltele ticăloșiilor dumitale. Un spărgător care renunță la șperaclu, aproape că ajunge să fie un om cinstit. Nu-i mai rămâne decât să meargă la poliție pentru a-și declara spargerile și după o